

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone BE2400014 'Demervallei' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE222316 'De Demervallei' en van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het Natuurdecreet, meer bepaald op artikel 7, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 7 december 2007, artikel 36bis §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002, gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 27 april 2007, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot vaststelling van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone BE2400014 'Demervallei' en tot vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE222316 'De Demervallei' en van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten; waarmee de Regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgesteld;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 9 juli 2012;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op 22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 17 juli 2012 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 5 september 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 12 september 2012;

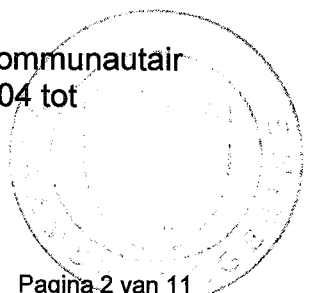
Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een advies;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet, of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36 bis, §6, van het Natuurdecreet, bij besluit als speciale beschermingszone moet aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

Overwegende dat het gebied BE2400014 'Demervallei' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszones is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora, hierna de Habitatrictlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot

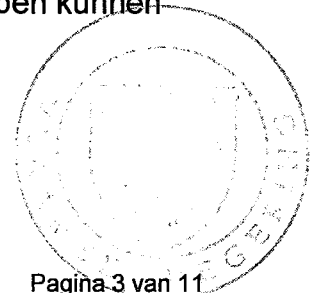
vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn, moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens zijn verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, hierna de Vogelrichtlijn te noemen, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen voor de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, alsook een procedure voor de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen; dat die regels en die procedure zowel gelden voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Vogelrichtlijn, als voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn; dat de Vlaamse Regering van die bevoegdheid heeft gebruikgemaakt bij het Procedurebesluit; dat als een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, en een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Habitatrichtlijn, elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen, zoals in dit geval, krachtens artikel 8, §1, tweede lid, van het Procedurebesluit, de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor die gebieden ontworpen kunnen worden op basis van een geïntegreerd rapport;

Overwegende dat, krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied BE2400014 'Demervallei' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

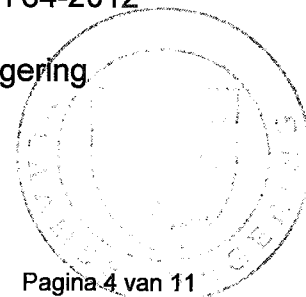
Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplijsting van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, bedoel in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 4 april 2010 en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 7 januari, 26 april en 7 juni 2011;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 25 november 2011; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van artikel 8 van het Procedurebesluit;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 25 november 2011 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 13 juli 2012, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

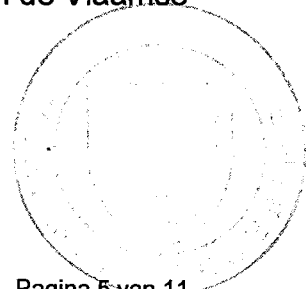
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestie-werkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritairere inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpuntennota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

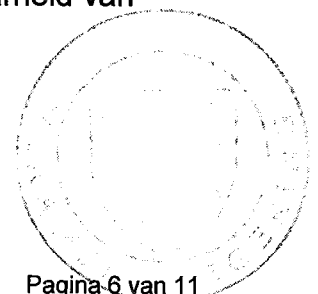
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik";

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden.

Het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinningen en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en "sterkste schouders, zwaarste lasten".

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratiewerkgroep via het principe 'sterkste schouders-zwaarste lasten' de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het 'principe zuinig ruimtegebruik' ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen

geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

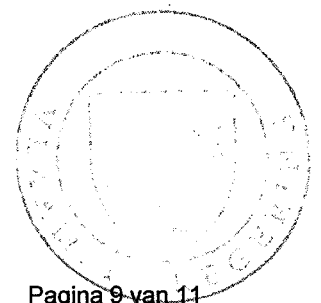
Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2400014 'Demervallei' aangemerkte gebied, en gelegen in de gemeenten Leuven, Rotselaar, Begijnendijk, Aarschot, Scherpenheuvel-Zichem, Laakdal, Tessenderlo, Diest, Beringen, Halen, Lummen en Herk-de-Stad wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het Procedurebesluit.

De "Demervallei" situeert zich op de grens tussen de Kempen en het Hageland. In globo wordt de zuidzijde afgebakend door een reeks Diestiaanheuvelds welke typisch zijn voor het Hageland, terwijl het reliëf aan de noordelijke valleiflank relatief zacht verloopt en een aantal landduinencomplexen bevat. Deze grote variatie in abiotiek op korte afstand zorgt voor een grote verscheidenheid aan habitattypes en leefgebieden van soorten.

De oppervlakte van de speciale beschermingszone BE2400014 bedraagt 4910 ha. Het gebied kent 21 deelgebieden.

Art. 3. §1. Het gebied BE2400014 'Demervallei' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet (21 oktober 1997), met vermelding van hun Natura2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

- 1° 2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten
- 2° 2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen
- 3° 3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflorae en/of de Isoeto-Nanojuncetea
- 4° 3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition
- 5° 3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- 6° 3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitriche-Batrachion
- 7° 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

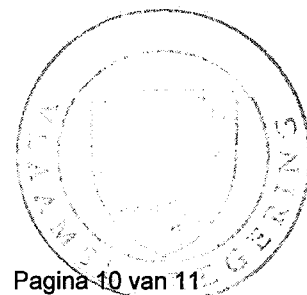

- 8° 4030 - Droge Europese heide
- 9° 6230* - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- 10° 6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Eu-Molinion)
- 11° 6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- 12° 6510 - Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 13° 7140 - Overgangs- en trilveen
- 14° 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion
- 15° 7210 - Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het Caricion davallianae*
- 16° 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)
- 17° 9160 - Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukbossen behorend tot het Carpinion-betuli
- 18° 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten
- 19° 91E0* - Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).

§2. Het gebied BE2400014 'Demervallei' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

- 1° Kamsalamander - *Triturus cristatus*
- 2° Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus*
- 3° Drijvende waterweegbree - *Luronium natans*
- 4° Grote modderkruiper - *Misgurnus fossilis*
- 5° Kruipend moerasscherm - *Apium repens*
- 6° Spaanse vlag - *Callimorpha quadripunctaria*.

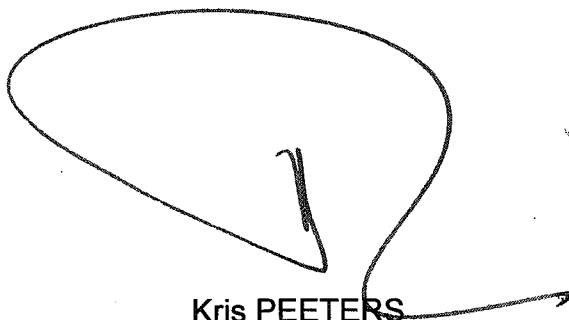
Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de gebieden BE2400014 'Demervallei' en BE222316 'De Demervallei', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de Natuur, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

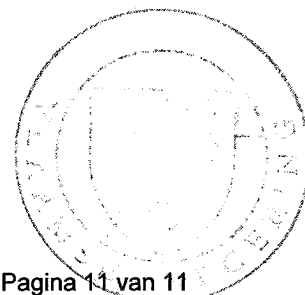
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

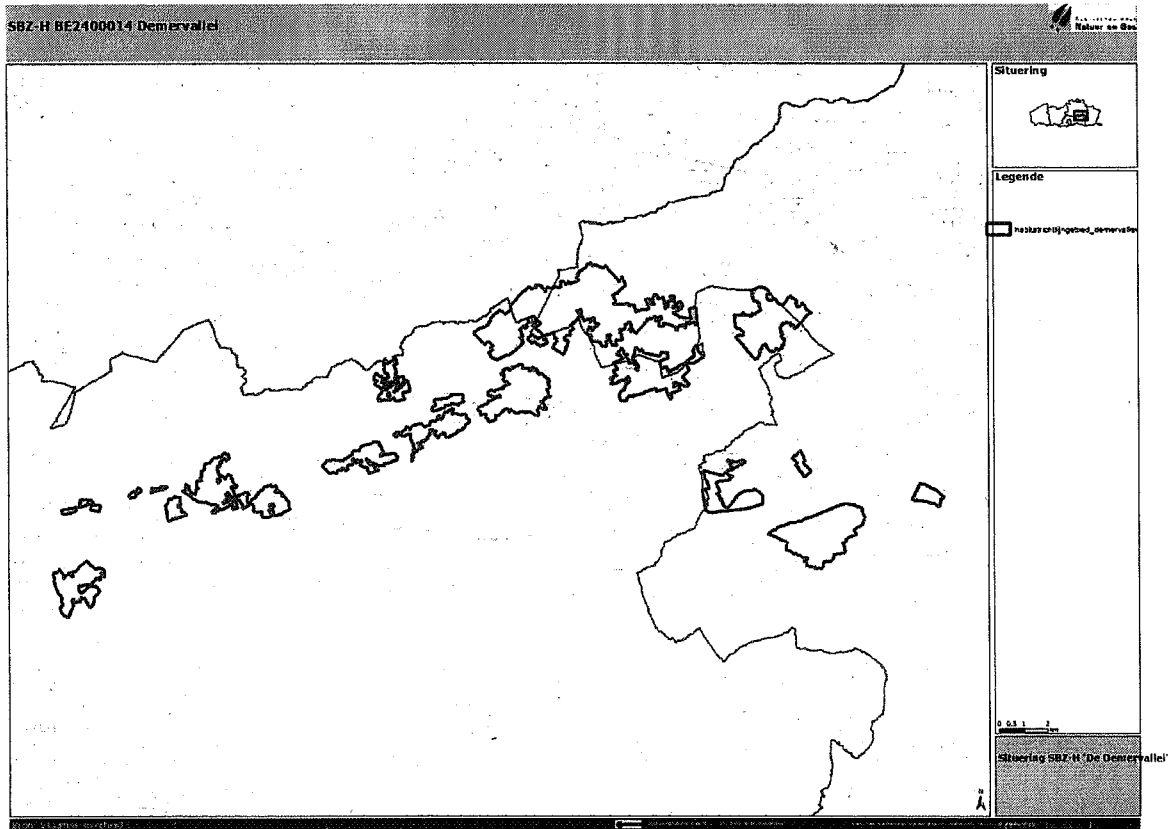

Joke SCHAUVLIEGE

~~Eensluidend afschrift,
Liesbeth Van Snick
medewerker~~

Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met de code BE2400014, genaamd 'Demervallei'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone BE2400014 'Demervallei' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE222316 'De Demervallei' en van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

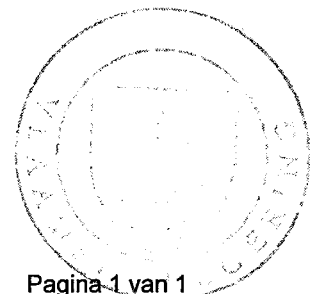
De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

~~Van Snick~~

Liesbeth Van Snick
medewerker

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszones met de code BE2400014, genaamd 'Demervallei' en met de code BE222316, genaamd 'De Demervallei'

I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

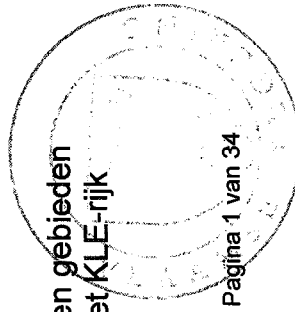
In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrictlijingsgebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijingsgebied' (lees enkel vogelrichtlijingsgebied maar geen habitatrictlijingsgebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijingsgebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen en;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijingsgebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

De Demervallei kenmerkt zich door het op zeer kleine afstand voorkomen van verschillende landschapstypen.

In de laag gelegen gebieden (de valleien) kunnen volgende landschappen worden onderscheiden:

Waterlopen; vijver- en moeraslandschap; natte graslanden en ruigten; het heidelandschap bezet meestal hoger gelegen gebieden terwijl het boslandschap zowel kan voorkomen in de valleien (alluviale bossen) als op drogere, hoger gelegen gronden. Het KLE-rijk landschap bevat veel kleine landschapselementen (KLE's) zoals hagen, houtkanten, poelen, knotbomen, ...

Vallei - waterlopen

Waterlopen in de valleien van dit gebied zijn volgens de G-IHD zeer belangrijk voor enkele Europees te beschermen soorten: ijsvogel, Bittervoorn, Grote modderkruiper, Drijvende waterweegbree.

Ook een aantal vleermuissoorten is aan dit landschap gebonden (bv. Watervleermuis en Meervleermuis). Deze stellen een aantal eisen aan het leefgebied zoals handhaving of herstel van ecologisch waardevolle waterlopen met een goede waterkwaliteit, natuurlijk visbestand in evenwicht met de draagkracht van het systeem en natuurlijke oevers met oeverbegroeiing (zie aparte tabel vleermuizen).

De Demer is bovendien sturend voor de waterhuishouding van de hele vallei. Voor herstel van de moerassen, natte bossen, natte graslanden en ruigten in de Demervallei (zie volgende landschapstypes) is rivierherstel eveneens cruciaal, aangezien de indijking en verdieping van de Demer geleid hebben tot verdroging van de vallei. Bovendien vormt de Demer het grootste open wateroppervlak in grote delen van de vallei, en is o.a. van belang als foerageergebied voor moerasvogels. Ter hoogte van deelgebied Wijgmaalbroek is de Dijke de bepalende waterloop voor de aanpalende valleigronden. De Kalsterloop beïnvloedt de waterhuishouding van het deelgebied 11 Meren-Kalsterbos.

De belangrijkste doelstellingen zijn de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied onder de vorm van een verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit, de verbetering van de structuurvariatie van de waterlopen, en het herstel van de rivierdynamiek en de relatie rivier-vallei met oeverwallen en komgronden. De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opgemaakt te worden, zodat de fysische en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

Wanneer voor bepaalde habitats of soorten specifieke oppervlakte- en kwaliteitsdoelen vereist zijn, zullen deze hieronder specifiek vermeld worden.

Soort of habitat	Populatie doelstelling		kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
	doel	Toelichting	doel	Toelichting
IJsvogel	=↑	<u>Doel:</u> Minstens behoud van actuele populatie (26-37 territoria).	↑	<u>Doel:</u> Verhogen kwaliteit leefgebied: betere waterkwaliteit; behoud van potentiële nestlocaties; geschikte natuurlijke oevers conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer Bekkenbeheerplan (2009); geen verstoring; plaatselijk (in de meeste natte bossen) laten liggen van

omgewaaide bomen met wortelkluit.

3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitriche-Batrachion

Doel:
Minstens behoud van de huidige oppervlakte van enkele tientallen m² in de Kleine Beek (deelgebied 22) en eventueel een kleine toename (bv. herstel in de Heide loop, deelgebied 10).

Doel:
Verbetering kwaliteit : herstelde waterhuishouding, waterkwaliteit en morfologie.

Bittervoorn

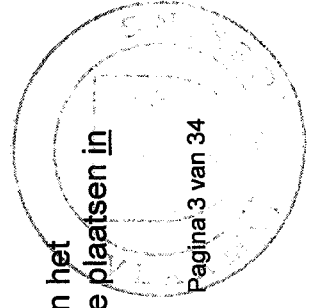
Doel:
Aanwezigheid van reproducerende bittervoorns in minimum 50 % van de in SBZ- H gelegen vijvers en grachtenstelsels;
Streefcijfer populatiegrootte: 400 ind/ha en 2500 ind/ha op de voortplantingsplaatsen zelf.

Doel:
Kwaliteitsverbetering van het leefgebied: waterkwaliteit en vrij van migratieknelpunten. De connectiviteit tussen de hoofdwaterlopen (vooral Demer) en de zijlopen of grachtenstelsels dient gegarandeerd te worden (conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009);). Behoud of herstel van voor Bittervoorn geschikt leefgebieden: waterplantrijke, zwakstromende of stilstaande waters met zoetwatermossels en voldoende zuurstof. Dit geldt zowel voor de waterlopen, vijvers als voor de grachtenstelsels. Bij regulier vijver- en waterloopbeheer dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de aanwezige populatie van Bittervoorn en grote zoetwatermossels.

Grote modderkruiper

Doel:
Herstel van een duurzame populatie in het Vorsdonkbos-Turputten (deelgebied 1),

Doel:
Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied: ondiepe moerassige plaatsen in

Lobos (deelgebied 12), Schulensbroek (deelgebied 13) en de Demercoupures (deelgebieden 3-8). Hervestiging vanuit de stroomopwaartse populatie te Hasselt.

contact met beken en rivieren, zonder migratieknelpunten; natuurlijke waterpeilen en natuurlijke overstromingsdynamiek in de Demervallei (voor deelgebieden 1, 3-8 en 19 : conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009)); plantenrijke (eventueel droogvallende) waterpartijen in de vallei, gecombineerd met herstel van habitattypen 3150; slib- en kruidruimingen zijn beperkt; geen watervervuiling (Grote Laak, opheffen overstort Vroente, Winterbeek, Herk, Oude Herk)

Drijvende waterweegbree

↑
Doel:

Herstel van recent gedegradeerde populaties (deelgebied 1-Vorsdonkbos-Turfpunten; deelgebied 10-Averbode; deelgebied 20-Gorenbeekvallei; deelgebied 22-Vallei van de Drie Beken) en instandhouding onder meer door optimaal beheer van actuele en eventuele nieuw gevestigde populaties. Streven naar (meta-) populaties van minstens 50 m².

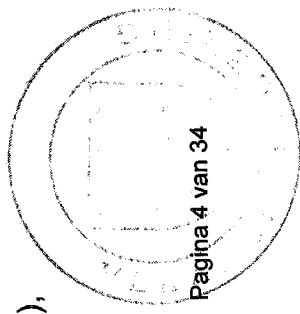
↑
Doel:

Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied :
- fosfaatarm water,
- de waterbodem vrij gehouden van organisch sediment, beken gefaseerd geruimd, waarbij de relictpopulaties gespaard blijven.

Vallei - het vijver- en moeraslandschap

Het vijver- en moeraslandschap in dit gebied is volgens de G-IHD essentieel, zeer belangrijk en belangrijk voor een lange reeks van Europees te beschermen soorten en habitattypen waaronder:

- de broedvogels Roerdomp, Porseleinhoen (zeer belangrijk), Bruine kiekendief, Kleine zilverreiger (essentieel), Blauwborst (zeer belangrijk), IJsvogel (zie waterlopen voor deze laatste);
- doortrekkers/overwinteraars zoals Grote zilverreiger (zeer belangrijk) en Kraakeend (zeer belangrijk);

- amfibieën als Kamsalamander en Poelkikker;
- waterhabitats in de van nature voedselrijkere sfeer (3150) en
- overgangs- en trilveen (7140) (essentieel) en kalkhoudende galigaanmoerassen (7210).

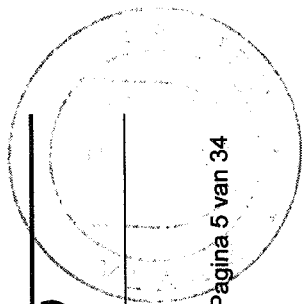
Ook een aantal vleermuissoorten is aan dit landschap gebonden (bv. Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis). Deze stellen een aantal eisen aan het leefgebied zoals handhaving of herstel van ecologisch waardevolle vijvers en plassen met een goede waterkwaliteit, natuurlijk visbestand in evenwicht met de draagkracht van het systeem en natuurlijke oevers met oeverbegroeiing (zie aparte tabel vleermuizen).

De belangrijkste vogels gebonden aan dit landschap vereisen volgende leefgebieden die niet specifiek als Europees habitattype zijn opgenomen:

- grote open moerasgebieden van 140-200 ha met waterriet en kwaliteitsvol open water;
 - grote zeggenvegetaties, dottergraslanden en zeer natte korfblijvende graslanden of grazige vegetaties (105 - 150 ha) gebed in een groter geheel van moerasvegetaties. Kwaliteitsvolle open moerasgebieden en natte graslanden- zeggencplexen kunnen alleen maar bereikt worden door een herstel van de natuurlijke waterhuishouding. De doelstellingen voor Roerdomp vereisen een oppervlakte waterriet van in totaal minstens 70-100 ha en dit in combinatie met voldoende (50 – 75 ha) geschikt open water. Dit impliceert vernatting in de Demerbroeken en Molenstedenbroek, en natuurlijke inrichting in het Schulensbroek. Dit moeraslandschap komt ook soorten als Blauwborst, Grote zilverreiger en Waterrietzanger ten goede.
- De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opgemaakt te worden, zodat de fysieke en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

Belangrijk is om aan te geven dat het principe van zuinig ruimtegebruik en optimale ruimtelijk allocatie ertoe geleid heeft om in dit gebied te kiezen voor de realisatie van leefgebieden voor Roerdomp omdat dit weinig extra ruimtebeslag inhoudt. De randvoorwaarde is echter voldoende vernatting. Voldoende rust tijdens de broedperiode is essentieel. Deze doelstellingen zijn des te belangrijker in het licht van de relatieve nabijheid van belangrijke vijver- & moeraslandschappen als het Vinne (SBZ-H Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw) en het vijvercomplex Midden-Limburg (SBZ-V). De specifieke oppervlakte- en kwaliteitsdoelen worden hieronder vermeld. Om reden van opbouw behandelen we hieronder eerst de vogelsoorten binnen dit landschap, vervolgens de habitats en tenslotte de Habitatrichtlijnsoorten.

Populatie-doelstelling		kwaliteitseisen (aan de leefgebieden)	
Soort of habitat	doel	doel	Toelichting
Roerdomp	↑	↑	<u>Doel:</u>

Duurzame vestiging van Roerdomp als vaste broedvogel met 4-5 broedparen: duurzame vestiging als succesvolle broedvogel in 3 gebieden.

Dit houdt een toename van de oppervlakte leefgebied in, vooral door omvorming (110-125 ha – grotendeels kwaliteitsverbetering bestaande natuur) en uitbreiding (10-20 ha): tot in totaal voor de hele SBZ-V 140 – 200 ha geschikt leefgebied waarvan minstens 70-100 ha waterriet in volgende deelgebieden :

Demerbroeken (Kloosterbeemden).

Vierkensbroek: creatie van geschikt

leefgebied van 60 – 100 ha, grotendeels door omvorming (35-45 ha) en uitbreiding (10-20 ha) aansluitend bij het bestaande open water en rietvegetaties ; Schulensbroek,

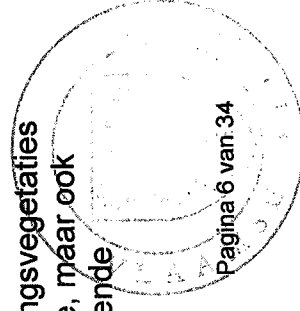
binnenbekken: via inrichting (omvorming) komen tot een oppervlakte van 46 ha rietland; Molenstedebroek: streven naar 30-50 ha leefgebied waarvan 15 ha open water, door omvorming ; Rosse beemden,

Schalbroekvijvers en Kleenmeulen : gedeeltelijk leefgebied als corridor naar vijvergebied Midden-Limburg.

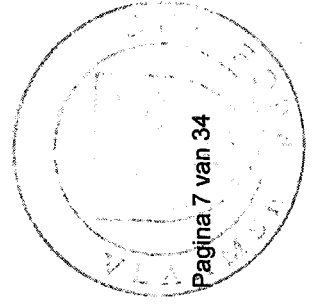
Vijvers met waterriet en recreatie zodanig gestuurd dat waterrietzones maximale rust kennen.

De kwaliteitseisen voor deze soort zijn ook sturend voor Woudaap en Blauwborst. Landschappelijk open waterrijke moerassen met de volgende kenmerken zijn nodig :

- geschikt leefgebied, bestaande uit rietland, moerasvegetaties (>50%) en open water (> 30%);
- voldoende geschikte randzones (waterriet/ondiepe water/oeverplantenvegetaties
- helder water met goede waterkwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën);
- voldoende rust (vooral in Kloosterbeemden) en waar mogelijk het creëren van predatievrije broedgelegenheden tijdens broedperiode;
- open vijverlandschap;
- gevarieerde leeftijdsstructuur van de rietvegetaties: per broedkoppel is er nood aan minimaal 0,5 tot 2ha overjarig riet of lisdodde met een voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels);
- aanwezigheid verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties);

- hoog waterpeil in de leefgebieden tijdens het broedseizoen
- meanderende Demer in natuurlijke relatie met de komgronden als leef- en foerageergebied.

Porseleinhoen

Doel:

Jaarlijkse broedvogel met minstens 7-8 broedparen: duurzame vestiging als succesvolle broedvogel in 3 gebieden. Er wordt een duurzame vestiging in de Demerbroeken beoogd door toename van het leefgebied met 50 ha, waarvan 25 ha door omvorming. In overige gebieden wordt ingeschat dat de soort tot broeden komt door de realisatie van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen inzake het leefgebied voor Roerdomp, en Kwartelkoning. Dit vereist in elk van deze gebieden voldoende grote, open, permanent natte moerasvegetaties (grote zeggenvegetaties, jonge gemaaide rietlanden en/of lage grazige vegetaties in permanent ondiep water) van min. 15 ha.

↑

Doel:

Toename van de oppervlakte geschikt leefgebied (zie ook doelen Roerdomp en Kwartelkoning) door:

- specifieke inrichting en beheer (Grote zeggenvegetaties, ondiepe oevervegetaties, jong rietland, dotterbloemgraslanden, pitrusvegetaties ...) met overgangszones naar natte graslanden - creëren van meer openheid; vooral in de Demerbroeken.

Bruine kiekendief

Doel:

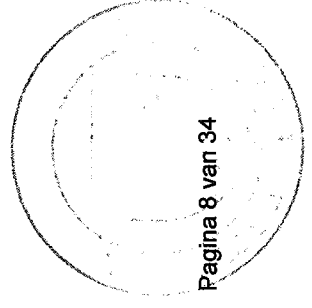
Duurzame vestiging van Bruine kiekendief als vaste broedvogel met 3 broedparen: in 3 deelgebieden (Demerbroeken, Webbekomsbroek en Schulensbroek), met telkens 1 broedpaar. Bruine kiekendief vereist ca. 100 - 200 ha geschikt leefgebied. Er is geen extra oppervlakte leefgebied voor deze soort nodig. De kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen inzake het leefgebied worden volledig gedekt door de doelen voor Roerdomp, Porseleinhoen en Kwartelkoning.

↑

Doel:

Het komt er op neer de kwaliteit van het leefgebied te versterken:

- meer openheid in Demerbroeken door verwijderen van aanplanten;
- minder verstoring door o.a. beperking recreatie (Demerbroeken en Schulensbroek) / actieve nestbescherming;

Kleine zilverreiger

↑

Doel:
Streven naar vestiging Kleine zilverreiger als vaste broedvogel in de SBZ-V. Streven naar een broedkolonie van minstens 2 broedparen. Er is geen extra oppervlakte leefgebied voor deze soort nodig. De kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen inzake het leefgebied worden volledig gedekt door de doelen voor Roerdomp, Porseleinhoen en Kwartelkoning.

↑

Doel:
Zie doelen voor Roerdomp, Porseleinhoen en Kwartelkoning.

Blauwborst

=

Doel:
Behoud huidige populatiegrootte (146-170 broedparen).

=

Doel:
Minstens behoud van huidige kwaliteit leefgebied met specifiek beheer voor behoud en verbetering moeras- en rietvegetaties.

Grote zilverreiger

=

Doel:
Minstens behoud van de soort als pleisteraar en overwinteraar. Aangezien er geen sprake is van een lokale populatie worden geen populatiedoelstellingen geformuleerd. De in de SBZ aanwezige aantallen zijn naast de habitatkwaliteit ook afhankelijk van het broedsucces in de kern-broedgebieden van de soort (o.a. Nederland). Er wordt geen extra oppervlakte leefgebied voor deze soort voorzien

=↑

Doel:
Maximaal behoud en toename van de oppervlakte geschikte foerageergebieden: natte graslanden en ondiepe vijvers met goede waterkwaliteit

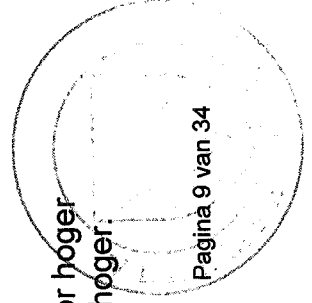
Krakeend

=

Doel:
Behoud van de overwinterende en doortrekkende aantallen, Door realisatie van

=

Doel:
Kwaliteitseisen zijn gedekt door hoger genoemde moerasvogels, zie hoger.

de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009); kunnen de aantallen nog verder toenemen.

3150 – Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition

↑

Doel:
Toename van 8 ha naar minstens 30 ha, voornamelijk in deelgebied 19 (Demerbroeken);, deelgebied 22 (oostelijk deel van de Vallei van de Drie Beken); deelgebied 12 (Rotbroek); deelgebied 15 (westelijk deel van de Vallei van de Drie Beken); deelgebied 21 (Rosse Beemden); door herstel van reeds bestaande poelen of vijvers, herstel van het habitat in bestaande leibeken en sloten en creatie van nieuwe poelen op kansrijke plaatsen.
Minstens behoud van het habitat in de overige deelgebieden.

↑

Doel:
De vijvers dienen tijdens het vegetatie seizoen permanent water te bevatten. Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH
Er dient minstens één sleutelsoort abundant aanwezig te zijn.

7140 - Overgangs- en trilveen

↑

Doel:
Toename van de huidige 6 ha tot 20 ha op plaatsen die aansluiten bij de bestaande relicten: deelgebied 1: Turfputten; deelgebied 11: Diepven ; deelgebied 12: De Leunen-Lobos, Rotbroek en Gorenbroek; deelgebied 15: westelijk deel vallei van de Drie Beken; deelgebied 18 Zavelbeemden; deelgebied 19: Vierkensbroek. Dit kan o.a. door het weer open maken van verboste biotopen.

↑

Doel:
Kwaliteitsvereisten zijn o.m.
• Beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat;
• Een natuurlijke hydrologie;
• Voldoende voedselarme waterlichamen.
• Afwezigheid van karperachtigen.

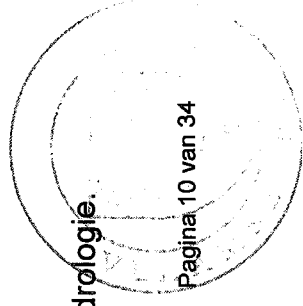
7210 - Kalkhoudende moerassen met

=↑

Doel:
Toename huidige oppervlakte (ca. 0,75 ha)

↑

Doel:
Behoud van de bijzondere hydrologie.

Cladium mariscus en
soorten van het
Caricion davallianae

Galigaanmoeras in de Rosse Beemden
(deelgebied 21) naar 1 ha.

- Kwaliteitsvereisten zijn o.m.
- Beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat;
 - Een natuurlijke hydrologie;
 - Voldoende voedselarme waterlichamen.
 - Afwezigheid van karperachtigen.

Kamsalamander

Doel:
We streven naar populaties in 5 deelgebieden (deelgebied 1: op 2 locaties nl. in de Vallei van de Grote Laak (aansluitend bij de huidige vindplaats waar nog voortplanting plaatsvindt) en aan de rand van Vorsdonkbos; deelgebied 2: Wijgmaalbroek; deelgebied 9: Zallaken; deelgebied 11: omgeving Molenheide: op ca. 2 km van gekende locatie en deelgebied 19: Demerbroeken) door verbetering van de kwaliteit van het actueel of potentieel leefgebied. De kwaliteitsdoelen staan in de rechterkolom beschreven. Uitbreiding van het huidig aantal populaties, kaderend in een soortenbeschermingsplan, door aanleg/herstel geschikte leefgebieden (zie kwaliteitsdoelstelling).

Doel:

1. Voldoende waterhabitats: telkens een cluster van minstens 3 geschikte poelen van verschillende diepte. Dit gebeurt door behoud van de bestaande geschikte poelen en waar nodig aanpassing van bestaande poelen en/of aanleg van extra poelen. Indien het in een bepaald deelgebied onmogelijk blijkt om poelen in te richten die zonder mechanische tussenkomst nagenoeg jaar rond water bevatten, vervalt de doelstelling voor dat deelgebied.
2. Kwaliteit van het waterhabitat: voor de soort geschikte abiotische en biotische omstandigheden: visvrije poelen zonder inspoeling van nutriënten. De poelen hebben voldoende diepe zones, opdat ze niet droogvallen voor augustus, en zijn bereikbaar voor bestaande populaties.
3. Kwaliteit van het landhabitat: Kleinschalig landschap met opgaande vegetatie in nabijheid van waterhabitat.

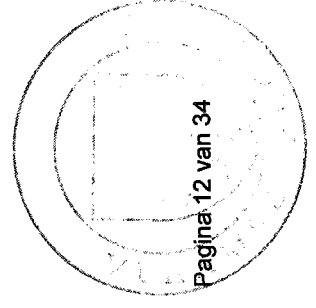
Poelkikker

Doel:

Doel:

Minstens behoud van de actuele populatie met minimaal 200 roepende mannetjes per populatie, die zich in één grote of meerdere kleine, nabijgelegen waterpartijen voortplanten.

Verhogen van de kwaliteit van het leefgebied : goede waterkwaliteit, samenhang van de voortplantingsplaatsen, geen hybridisatie van poelkikker met meer- en bastaardkikker.

Vallei - natte graslanden en ruigten

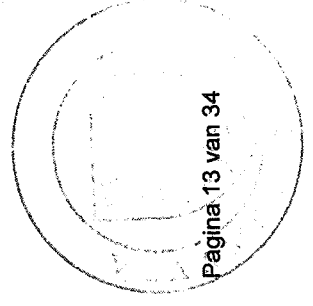
De instandhouding van natte graslanden en ruigten is in de Demervallei belangrijk voor de Europees te beschermen habitattypes van veldrusgrasland (6410), laaggelegen schraal hooiland (6510) en voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland (6430). Het gebied is volgens de G-IHD essentieel voor habitattypes 6410 en 6430, de aan natte graslanden gebonden Kwartelkoning en het aan zilverschoongrasland gebonden Kruipend moerasscherm. De combinatie van voedselrijke ruigten en hoger gelegen terreinen (Diestiaanheuvels) is het ideale leefgebied voor Spaanse vlag.

Naast een herstel van de natuurlijke waterhuishouding en de verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, is er een toename nodig van geschikte, bloemrijke, vochtige tot natte graslanden onder extensief beheer van in totaal 370-450 ha (waaronder habitattype 6510, maar ook andere graslandtypes). Voor natte ruigtes wordt geen oppervlakte-toename voorzien, maar wel een grote kwaliteitsverbetering. Deze habitats zijn van belang als broedgebied voor Kwartelkoning en als foerageergebied voor Wespandief en Grote zilverreiger.

De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opgemaakt te worden, zodat de fysieke en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

Deze graslandtypes komen van nature voor in overgang met elkaar en met andere habitattypes (6230, 6510, rbbhc, 7140, 7230). Deze bijzonder rijke overgangen zijn absoluut te behouden.

Soort of habitat	Populatie-doelstelling		Kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
	doel	Toelichting	doel	Toelichting
Kwartelkoning	↑	Doel: Een kernpopulatie van 14 territoria. Dit vereist een toename van het leefgebied met 145-215 ha In het Schulensbroek streven naar 10 bp. Dit vereist een aaneengesloten oppervlakte van minimaal 150 – 200 ha geschikt leefgebied; waaronder habitattype 6510). Dit vereist een toename van het leefgebied met 110 – 160 ha; naast de aanwezig en tot doel gestelde toename van habitattype 6510 (die vervat zit in het doel voor 6510 zelf). Een deel van de extra oppervlakte leefgebied zal gerealiseerd	↑	Doel: Verhogen kwaliteit habitat. Deze soort vereist open, onbemeste bloemrijke graslanden die pas gemaaid worden vanaf/na augustus, vermijden van verstoring (met actieve bescherming van lokale broedparen)

dienen te worden door omvorming.
Webbekomsbroek: het momenteel geschikte leefgebied voor 1 bp (ca. 25 ha) laten toenemen tot potenties voor 4-territoria (60 – 80 ha geschikt leefgebied).

6510 - Laaggelegen
schraal hooiland
(*Alopecurus pratensis*,
Sanguisorba officinalis)

↑

Doel:
Toename van de huidige 70 ha met 211 ha naar 281 ha. Hiervan wordt minimaal 170 ha gerealiseerd in deelgebieden

13 (Schulensbroek); deelgebied 2 (Wijmaalbroek); deelgebied 1 (Vorsdonkboos-Turfputten-Amerbeemd en ten oosten van Kloesebos); deelgebied 16 (Achter Schoonhoven); deelgebied 17 (Messelbroek); deelgebied 22 (oostelijk deel vallei van de Drie Beken); deelgebied 12 (Rotbroek, Gorenbroek). deelgebied 15 (westelijk deel vallei van de Drie Beken); deelgebied 19 (Vierkensbroek); deelgebied 3 (Demercoupures); deelgebied 8 (Demercoupures); deelgebied 9 (Zallaken)

↑

Doel:
Kwaliteitsvereiste is een aangepast hooilandbeheer (zonder bemesting en herbicidengebruik, evt. via beheersovereenkomsten)
Extensivering van het beheer is interessant voor Kwartelkoning (aanwezig in deelgebied 13); in dat geval wordt er pas in september gemaaid en niet bemest.

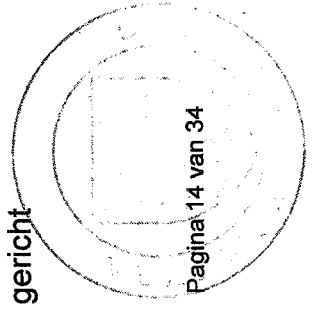
6410 - Grasland met
Molinia op
kalkhoudende, venige
of lemige kleibodem
(Eu-Molinion)

↑

Doel:
Toename van de huidige 6 ha veldrusgraslanden tot minstens 30 ha. Deze toename vindt waar mogelijk plaats nabij de huidige relictten, bijvoorbeeld door populier te verwijderen en/of verschrallend hooilandbeheer toe te passen. Dit is mogelijk in volgende deelgebieden:

↑

Doel:
Verbetering kwaliteit : natuurlijke hydrologie van de vallei (grondwater, leigrachten) conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009); en gericht beheer.

: Vorsdonkbos-Turfputten (deelgebied 1);
Achter Schoonhoven (deelgebied 16), het
Vierkensbroek (deelgebied 19), Zallaken
(deelgebied 9 : complex 6230 en 6410),
Kalsterbos-Meren (deelgebied 11), Leunen
(deelgebied 12), Asdonk- Vallei Drie beken
(deelgebied), .Dit type komt van nature voor in
overgangen met andere types (6230, 6510,
rbbhc, 7140, 7230); deze bijzonder rijke
overgangen zijn te behouden zoals bv. ook in
Klein Asdonk en de vallei van de Drie Beken
(deelgebieden 15 en dg 22)
Waar de abiotische omstandigheden geschikt
zijn, is herstel van blauwgrasland s.s.
gewenst.

6430 - Voedselrijke
zoomvormende ruigten
van het laagland, en
van de montane en
alpiene zones
Subtype vochtige en
natte ruigte

=↑

Doel:
Behoud van de ca. 150 ha goed ontwikkeld
habitat 6430.
Dit is mogelijk in volgende deelgebieden:
deelgebied 22, oostelijk deel vallei van de Drie
Beken; deelgebied 19 Demerbroeken;
deelgebied 17 Messelbroek; deelgebied 15
westelijk deel vallei van de Drie Beken;
deelgebied 1 Vorsdonkbos-Turfputten;
deelgebied 12 Rotbroek-Gorenbroek.

Kruipend
moerasscherm

=↑

Doel:
Behoud van een vitale en reproducerende
populatie in de Vroente (deelgebied 13) en
uitbreiding van de actuele populatie.

↑

Doel:
De kwaliteit van die 150 ha dient verbeterd te
worden tot een goede tot uitstekende staat
van instandhouding, voornamelijk door het
verhogen van de soortendiversiteit en
verhogen van de kwaliteit van het
oppervlaktewater. Een optimaal beheer met
verwijdering van eventueel aangeplante
populier is een kwaliteitsvereiste op
sommige plaatsen.

=↑

Doel:
Minstens behoud van huidige kwaliteit
leefgebied: geschikt beheer ; geen negatieve
invloed van vervuild oppervlakte- en
grondwater (opheffen overstort).

Spaanse vlag

↑

Doel:

Toename van de actuele populatie in deelgebieden 1 (Eikelberg-Vorsdonkbos), 2 (Wijgmaalbroek), 9 (Zallaken) en 10 (Averbode Bos & Heide) Vestiging van nieuwe populaties in gebieden waar de combinatie natte gebieden – droge Hagelandse heuvels aanwezig is: deelgebieden 9 (Zallaken), 16 (Achter Schoonhoven-Rommelaar) en 19 (Demerbroeken-Voortberg).

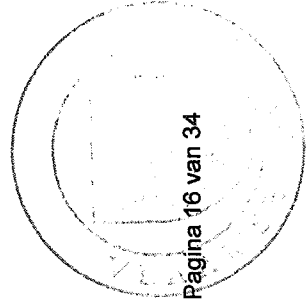
=↑

Doel:

Behoud kwaliteit van het leefgebied, met aandacht voor:

- behoud van vochtige, bloemrijke, voedselrijke ruigtes (dit vereist op bepaalde plaatsen vrijstelling van onder populier) onder een extensief beheer in de buurt van droge, warme terreinen met voldoende open, zon-geëxposeerde plekken.
- aangepast mantelzoombeheer in gebieden waar de soort voorkomt. Gefaseerd, niet-jaarlijks maaien of extensief begrazen zijn goede maatregelen. Maaien van reproductiehabitats (eilegplaatsen en rupsenlocaties) en foerageergebieden in juli en augustus is negatief voor Spaanse vlag.
- voorkomen van drainage waardoor groeiplaatsen van koninginnenkruid en leefgebied van de rupsen verdrogen.
- bestrijdingsmiddelen vermijden in de omgeving van gekende populaties.

De soort heeft absoluut kale, vochtige grond nodig in het voorjaar. In een zilverschoongrasland (rbbzil) worden die microbiotopen door het vee en door overstromingen gecreëerd in natte periodes.

Heidelandschap

Het heidelandschap is in het gebied aanwezig op de hoger gelegen zones als Diestiaanheuvels en landduinen. Het omvat een hele reeks Europese habitattypes gaande van oligotrofe wateren over natte heide en heischraal grasland tot echte droge heide en pioniersvegetatie op stuifduin waarvoor deze SBZ zeer belangrijk is volgens de G-IHD. Voor heischraal grasland is deze SBZ zelfs essentieel.

Het heidelandschap is belangrijk voor de Vogelrichtlijnsorten Nachtzwaluw en Boomleeuwerik. De soort Drijvende waterweegbree, die het habitatype oligo- tot mesotrofe wateren 3130 begeleidt, wordt besproken bij het valleilandschap (waterlopen).

De voornaamste werkpunten voor het heidelandschap zijn gericht beheer om verbossing en vergrassing te voorkomen, en herstel van de hydrologie. De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opge maakt te worden, zodat de fysieke en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

In totaal is er binnen de speciale beschermingszones een kwalitatief netwerk tot doel gesteld met oppervlaktetoename van habitats in de heidesfeer van 308 ha. Dit gebeurt hoofdzakelijk door omvorming. Het natuurinrichtingsproject Averbode Bos & Heide alleen al voorziet in ca. 200 ha op middellange termijn (na beheer van 27 jaar). De Vallei van de Drie Beken vormt eveneens een ecologisch waardevol heidegebied en fungeert als een belangrijke schakel tussen de Limburgse heidegebieden en Averbode. De heidehabitats op de Diestiaanheuvels zijn typisch voor de meer mineralenrijke bodem met veel gradiënten en dienen daarom zeker behouden en versterkt te worden tot een netwerk voor habitattypische heidefauna. Hier en daar liggen in de vallei kleine potenties voor heidehabitats op zandige donken.

We behandelen hieronder eerst de habitats en vervolgens de Vogelrichtlijnsorten.

Populatie doelstelling		kwaleitiseisen aan de leefgebieden	
Soort of habitat	doel	doel	Toelichting
2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten	↑	↑	↑
2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	↑	↑	↑
Doelen voor deze habitattypes zijn onlosmakelijk	↑	↑	↑

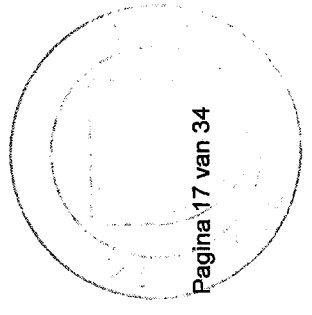
Soort of habitat	doel	Toelichting
2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten	↑	↑
2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	↑	↑
Doelen voor deze habitattypes zijn onlosmakelijk	↑	↑

Doel:

Een toename van de actuele oppervlakte van ca. 80 ha naar 200 ha.
Kerngebied voor toename van het buntgrastype 2330 en psammofiele heide 2310 zijn deelgebieden 10 en 15. De huidige relictten in het Prinsenbos (ook deelgebied 15), de Molenheide (deelgebied 11) en 's Hertogenheide (deelgebied 1)-Zallaken (deelgebied 9) dienen versterkt te worden tot

Doel:

Verbetering kwaliteit : vrijgestelde (stuif)zandbodems, geen verbossing, voldoende dynamiek (bv. begrazing).

verbonden vermits habitattype 2310 het natuurlijke successtadium is van habitattype 2330. Onder invloed van dynamiek kan echter opnieuw de pionierssituatie 2330 ontstaan. Daarom wordt een gezamenlijk doel gesteld voor deze habitattypes.

3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoetenojuncetea

een kwalitatief netwerk door oppervlaktetoename en kwalitatieve verbetering.
Op de Diestiaanheuvels dient plaatselijk het dwerghavertype hersteld te worden.

Doel:
Oppervlaktetoename van 12 ha naar minstens 30 ha.
Dit zal grotendeels gerealiseerd worden in Averbode Bos & Heide (deelgebied 10) waar natuurinrichting de creatie van dit habitattype op middellange termijn voorziet. In deelgebied 20 (oa. vijver Grote dorst).
Daarnaast dienen de huidige relictten van dit habitattype (oa. deelgebied 1 – Vorsdonkbus ;: deelgebied 10 – De Vijvers (zie bij dg 10); deelgebied 19- Vierkensbroek; en deelgebied 22-Vallei van de Drie beken) bewaard en versterkt te worden.

3160 – Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Doel:
Behoud van de actuele oppervlakte van ca. 1 ha en een stijging tot 3 ha. Kerngebied

Doel:
Verbetering kwaliteit : natuurlijke hydrologie (voor gebieden langsheen de Demer conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009)), niet-beboste oevers, beperkte silbaccumulatie en voldoende dynamiek (windwerking, periodiek droogzetten, ...).

Doel:
Behoud van de actuele goede staat van instandhouding : beperkte verlanding en

hiervoor is deelgebied 10.

4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

Doel:

Toename van de huidige 6,5 ha tot 31 ha. Kerngebied hiervoor is deelgebied 10 waar het natuurinrichtingsproject Averbode Bos & Heide alleen al op middellange termijn ca. 20 ha toename beoogt. Minstens behoud en waar mogelijk versterking van de bestaande relicten, in het bijzonder in deelgebieden 10 (Pinnekenswijer-Houterenberg), 15 (Prinsenbos) en 22 (Schutshagen).

verbossing door aangepast beheer.

Doel:

Het bereiken van een goede staat van instandhouding door het toepassen van een gericht beheer dat verbossing en vergrassing vermijdt. Natuurlijke lokale hydrologie.

4030 - Droge Europese heide

Doel:

Toename van de bestaande 50 ha naar minstens 112 ha. Een groot deel hiervan zal gerealiseerd worden in deelgebied 10 (Averbode), 15 en 22 (Vallei van de drie beken). Behoud en een lichte versterking van huidige relicten in de andere deelgebieden (oa. deelgebied 1: Eikelberg-'s Hertogenheide-Kloesebos; deelgebied 9 : Zallaken (behoud)) is minstens even belangrijk alsook herstel op andere Diestiaanheuvels (deelgebied 16: Konijnenberg, deelgebied 19: Voortberg, deelgebied 12: St. Jansberg-herstel relicten als open plekken).

Doel:

Kwaliteitsverbetering met aandacht voor de gewenste structuur en vegetatie, en het voorkomen van verbossing. Behoud en ontwikkeling van geschikt leefgebied voor een kernpopulatie Nachtzwaluw.

6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van

Doel:

Oppervlakte-toename van de huidige 8 ha tot 90 ha. Kerngebied voor oppervlaktetoename

Doel:

Kwaliteitsverbetering door gericht beheer. Onbemest, niet verbost, vrij van

berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)*

is deelgebied 10 waar natuurinrichting een oppervlakte van 45 ha voorop stelde. Ook in deelgebied 22 wordt op de Hooilandse berg en de Molenberg droog heischraal grasland en in de vallei vochtig heischraal grasland tot doel gesteld. In Klein Asdonk en het westelijk deel van de vallei van de Drie Beken (deelgebied 15) wordt (grotendeels) vochtig heischraal grasland tot doel gesteld. Herstel van het habitat in 's Hertogenheide (deelgebied 1) en in Kalsterbos en Meren (deelgebied 11). Versterking van huidige relicten in de andere deelgebieden met enkele aren is echter minstens even belangrijk (deelgebied 1: Vorsdonkbos-Turfputten, Eikelberg; 9: Zallaken, 12: Leunen-Lobos, 16: Achter Schoonhoven en Rommelaar. Deze types heischrale graslanden komen niet altijd zuiver voor, maar in gradiënten naar andere types (4010, 4030, 6410, 6510, rbbhc, 9120); deze overgangen zijn zeer divers/waardevol en zeker te behouden.

7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion

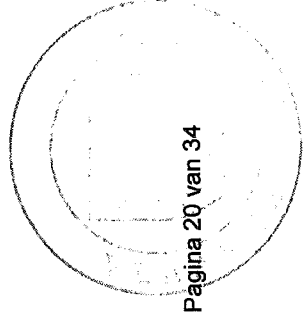
Doel:
Wegens het pionierskarakter van dit habitatype en de successie naar vochtige heide, wordt tot doel gesteld dat altijd een oppervlakte van 0,5-1 ha aanwezig zou zijn in deze SBZ-H, meer bepaald in deelgebied 10 (Averbode, Pinnekenswijjer-Houterenberg).

Nachtzwaluw

Doel:

herbicidengebruik.

Doel:
Realiseren van een goede kwaliteit van dit habitatype door het vermijden van verdroging en spontane successie (d.m.v. bv. plaggen).

Toename leefgebied naar een netwerk van 312 ha, hetgeen meelift op de doelen voor droge heide 2310, 2330 en 4030. Herstel van geschikte leefgebieden op de Diestiaanheuvels en in de Merodebossen.

Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en herstel van het leefgebied door

- het vrijstellen van verboste heide
- herstel van heide door het omvormen van naaldhoutaanplanten;
- voldoende plekken open zand
- vermijden of beperking van verstoring door geleiding van de recreanten gedurende het broedseizoen

Bossen in de SBZ-V (bv. De Hees en omgeving ten zuidoosten van Diest) krijgen een beheer gericht op de verbetering als leefgebied met open plekken en bosranden.

Boomleeuwerik

↑

Doel:

Toename leefgebied naar een netwerk van 312 ha, hetgeen meelift op de doelen voor droge heide 2310, 2330 en 4030. Herstel van geschikte leefgebieden op de Diestiaanheuvels en in de Merodebossen.

↑

Doel:

Zie Nachtzwaluw.
Bossen in de SBZ-V (bv. De Hees en omgeving ten zuidoosten van Diest) krijgen een beheer gericht op de verbetering als leefgebied met open plekken en bosranden.

Boslandschap

Het boslandschap is in het gebied aanwezig

- op de hoger gelegen zones als Diestiaanheuvels en landduinen (9120 en 9190, respectievelijk),
- in de vallei: de alluviale bostypes 91E0 met 9160 aan de randen.

Dit gebied is volgens de G-IHD essentieel voor het habitattype 9190 en zeer belangrijk voor de habitattypes 9120 en 91E0. Het boslandschap is belangrijk voor de Europese te beschermen soorten Zwarte specht, Wespandief (zeer belangrijk) en de vleermuizen Baard- / Brandts vleermuis, Gewone / Grijsz grotovleermuis, Franjestaart.

In totaal is er binnen de speciale beschermingszones een oppervlakte van 1024 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 335 ha.

Algemeen dient de horizontale en verticale structuur van de bossen verhoogd te worden: gelaagdheid en aandeel open plekken (ruigte, hooiland) en goed ontwikkelde interne en externe bosranden. Voor de valleibossen is gedeeltelijk herstel van de natuurlijke waterhuishouding nodig. De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opgemaakt te worden, zodat de fysieke en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

We behandelen hieronder eerst de habitats en vervolgens de Vogelrichtlijnsoorten. De doelen voor de vleermuizen worden in een aparte tabel behandeld.

Populatie doelstelling		kwali teit seisen aan de leefgebieden	
Soort of habitat	doel	Toelichting	doel
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion roboretraeae of Ilici-Fagenion)	↑ Doel: Toename huidig aandeel zuurminnende beukenbossen en eikenberkenbossen van ca. 225 ha (actueel) naar 504 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 48 ha (95 ha voor 9120 en 9190 samen). Hiervan wordt minimaal 490 ha tot doel gesteld binnen de deelgebieden 10, 12 (St. Jansberg), 15 (Groot Asdonk), 16 (Konijnenberg), 19 (Voortberg); 22 (Molenberg en Hooilandse berg), en 1 (Eikelberg, 's Hertogenheide, Kloesebos, Vorsdonkbos).	↑ Doel: Verbetering kwaliteit via exotenenbestrijding, via ter plekke laten van dood hout, via het vermijden van inspoeling van pesticiden en meststoffen en sediment (ter hoogte van de erosiegevoelige hellingbossen), via open plekken. Overgangs- en gradiëntsituaties (tussen droog-nat, open-gesloten ...) zijn waardevol en moeten zeker behouden blijven. Dik (dood) hout, open plekken tot 2 ha met heidevegetaties en thermofiele boszomen zijn nodig, niet alleen voor de sleutelsoorten van dit habitattype maar ook allerlei habitattypische faunasoorten van het	

9160 - Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het Carpinion-betuli

Doel:

Toename van de huidige oppervlakte van ca. 15 ha naar 63 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 14 ha.
Realisatie van de doelstellingen van het Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009) gebeurt in de Demercoupires (deelgebieden 3-8) en op de oeverwal ter hoogte van Doodbroek-Kloosterbeemden (deelgebied 19). Verder ook in deelgebieden 10 (Averbode en), 2 (Wijgmaalbroek, Gevel) en 22 (Vallei van de drie beken). Behoud van dit bostype op de gradiënten nat-droog, waar het als overgang optreedt tussen 91E0_veb en hoger gelegen 9120/9190 (deelgebieden 12, 13, 15, 16)

heide- en boslandschap.

Doel:

Zie kwaliteitsdoel 9120

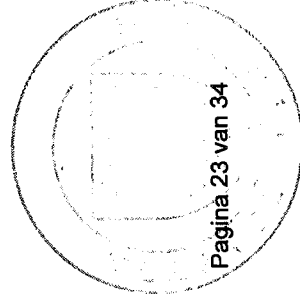
9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten

Doel:

Toename van het huidig aandeel eikenberkenbossen van ca. 200 ha (actueel) tot 466 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 47 ha (95 ha voor 9120 en 9190 samen).

Doel:

Zie kwaliteitsdoel 9120.
Bossen in de SBZ-V (bv. De Hees en omgeving ten zuidoosten van Diest) krijgen een beheer gericht op de verbetering als leefgebied voor Nachtzwaluw en Boomleeuwerik met open plekken en bostranden.

91E0 - Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

↑

Minstens behoud in de overige deelgebieden (o.a. deelgebied 9: Zallaken.

Doel:

Toename van de actuele ± 160 ha naar 591 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 226 ha.

Dit is mogelijk in volgende deelgebieden: deelgebied 2 (Wijmaalbroek-Gevel) 16 (Achter Schoonhoven); 17 (Messelbroek); deelgebied 19 (o.a. Doodbroek); deelgebied 1 (Vorsdonkbos-Turfputten); deelgebied 11 (Kalstersbos - Diepven); deelgebied 12 (Rotbroek,...); deelgebied 22 (oostelijk deel vallei van de Drie Beken); deelgebied 15 (Westelijk deel Vallei van de drie beken); deelgebied 10 (Averbode Bos & Heide); deelgebied 20 (Gorenbeekvallei); deelgebied 21 (Rosse Beemden); deelgebieden 4-8 (Demercoupures).

Bosuitbreiding mag echter niet ten koste gaan van regionaal belangrijke biotopen (rbb) zoals bv. rietland in de Gevel (deelgebied 2). Plaatselijk zijn kleine omzettingen ten voordele van habitattypes 4010, 6410 en 6230 wel mogelijk.

Doel:

Verbetering kwaliteit via herstel van de hydrologie (oa. conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009);), via het vermijden van overstroming met vuil oppervlaktewater, via het ter plekke laten van dood hout. Overgangs- en gradiëntsituaties (tussen droog-nat, open-gesloten ...) zijn waardevol en moeten zeker behouden blijven.

Dik (dood) hout, open plekken en geleidelijke boszomen komen niet alleen de sleutelsoorten van dit habitattype ten goede maar ook allerlei habitattypische soorten als wespandief, zwarte & middelste bonte specht, hazelmuis, kleine ijsvogelvlinder, keizersmantel,

↑

6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

=

Doel:

Per bosgebied minstens 1/4 van de potentieel geschikte interne en externe bosranden als boszoom beheren

Doel:

Verbetering van de kwaliteit van de bestaande vochtige boszomen, best in het kader van mantel-zoom vegetaties en door het instellen van aangepast mantel-

↑

Subtype vochtige
boszomen

zoombeheer (periodiek maaien/kappen) ter
hoogte van de overgangen tussen hooiland
en bos; extra aandacht hiervoor op de
randen van (vaak uit populierenbos
herstelde) natte hooilanden via een gericht
beheer (het tegengaan van verruiging,
ruderalisering en boomopslag door periodiek
maaien).

Zwarte specht

=↑ Doel:
Minstens behoud van de actuele populatie
(31-55 territoria).

=↑ Doel:

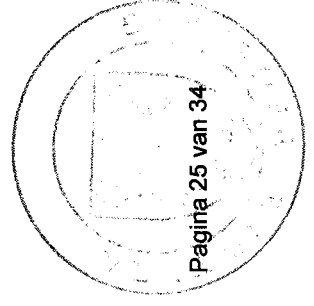
Spontane evolutie naar oud bos verder
stimuleren (ook bij privé-boseigenaars)
Behoud dreven met oude inheemse
loofbomen (ook in privédomeneinen en
kasteelparken)

Wespendief

=↑ Doel:
Minstens behoud populatiegrootte (1-6 bp).

=↑ Doel:

Verdere omvorming van naald- naar loofhout
en zorgen voor voldoende rust in
broedgebied

KLE-rijk landschap

Het "KLE-rijk landschap" is rijk aan Kleine LandschapsElementen als hagen, houtkanten, knotwilgen, ... In het bijzonder Grauwe klauwier is gebonden aan grote aaneengesloten oppervlakten met bloemrijke hooilanden en doornstruweel. De uitbouw van een netwerk van kleine landschapselementen in de open gebieden is ook essentieel voor vleermuizen (zie aparte tabel) en Kamsalamander (zie hoger).

Populatie-doelstelling		kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
Soort of habitat	doel	Toelichting	doel
Grauwe klauwier	=↑ <u>Doel:</u> Minstens behoud van de huidige populatie (0-1 bp)	=↑ <u>Doel:</u> Minstens behoud en verbetering kwaliteit leefgebied met bloemrijke hooilanden en doornstruweel, abundantie van grote insecten .	

Vleermuizen

Het voordragen van populatiedoelen voor deze soorten is onmogelijk, aangezien voor alle soorten te weinig gekend is van de populaties binnen de SBZ's. Vanuit het voorzorgsprincipe wordt nagegaan op welke vlakken de leefgebieden voor de vleermuissoorten in het SBZ kunnen verbeterd worden. Aangenomen wordt dat indien de leefgebieden maximaal verbeterd worden, de vleermuissoorten die daarbij gebaat zijn eveneens in een goede staat van instandhouding zullen of kunnen verkeren. Iedere soort heeft haar eigen ecologische niche en dus haar eigen vereisten inzake zomerverblijfplaatsen, foerageergebieden, winterverblijfplaatsen en connectiviteit. Toch is er een aantal algemene kwaliteitseisen te identificeren en kunnen op basis van de foerageerbiotopen aanvullende kwaliteitseisen geïdentificeerd worden. Met die kennis kunnen verbeteropgaven voor de leefgebieden in het SBZ-H geformuleerd worden.

De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter betreft een grootscheeps investeringsproject, waarvoor ook nog andere voorbereidende studies dienen opgemaakt te worden, zodat de fysieke en praktische haalbaarheid van ecologisch herstel kan bekeken worden.

kwiteitseisen aan de leefgebieden

Soort of habitat

Alle soorten
vleermuizen

doel Toelichting

↑

Verblijfplaatsen in bomen

Uit de beoordeling van de habitats in de bossfeer bleek dat de groeiklasse 7 of zeer dik hout (met diameter op borsthoogte vanaf 80 cm of omtrek vanaf 250 cm) bijna nergens voorkomt. Met oog op de het verhogen van het aanbod aan verblijfplaatsen voor vleermuizen in bomen moet een toename van het aantal bomen met holten (naar boven uitgerotte spechtenholten, andere rottingsholten en losse schors) worden nagestreefd, met een goede spreiding ervan over het gehele boscomplex. Richtwaarde uit de literatuur: 7 à 10 bomen met holten/ha (Meschede & Heller, 2000). De kans op holteontwikkeling neemt immers toe met de diameter van de bomen. Uit een studie van Dufour (2003) blijkt dat de kans op holten sterk toeneemt vanaf 250 cm omtrek (= 5 % kans op holten). 1 op 3 bomen met een omtrek van 300 cm bleek holten te bevatten. Bijgevolg dient een toename van het aandeel dikke bomen (groeiklasse 7, diameter ≥80 cm) te worden beoogd op niveau van het hele habitatrictichtinggebied.

Verblijfplaatsen op kerkzolders, in ijskelders, bunkers en andere objecten

De gekende verblijfplaatsen in het habitatrictichtinggebied en omgeving (kerkzolder Zelem, Lummen, Zelk, Donk, Fort Leopold en citadel van Diest, ijskelder van het kasteel Ten Hamel), inclusief de objecten waarvan enkel historische waarnemingen bekend zijn, moeten allemaal beschermd worden en in goede staat gehouden zodat ze geschikt zijn en blijven als verblijfplaats voor

verschillende vleermuissoorten. Desgevallend kan dit betekenen dat voorafgaandelijk restauratie van het object nodig is. Restauraties dienen steeds oordeelkundig te gebeuren in samenspraak met experts (o.a. tijdstip werkzaamheden is een belangrijke factor). Daarnaast is het verzekeren van rust in de nabije omgeving van de objecten ook een belangrijk aandachtspunt.

Wanneer, bijvoorbeeld tijdens werkzaamheden, per toeval een nieuwe vleermuisverblijfplaats wordt ontdekt, dienen de nodige inspanningen te worden gedaan om de verblijfplaats op dezelfde plaats te behouden. Indien dit onmogelijk blijkt te zijn, moet in de onmiddellijke omgeving een goed alternatief worden voorzien. Gezien het feit dat vleermuizen slechts zeer langzaam nieuwe verblijfplaatsen in gebruik nemen, verdient de eerste optie de voorkeur.

Insectenrijkdom

Maatregelen die de insectenrijkdom verhogen, komen alle vleermuissoorten ten goede. Hieronder valt het nastreven van: (1) goed ontwikkelde, golvende bosranden als geleidelijke overgang van het bos naar het open landschap; (2) goed ontwikkelde kruid- en struiklaag in de bossen; (3) waterlichamen met een goede waterkwaliteit en met natuurlijke oevers met oevervegetatie; (4) soortenrijke graslanden en ruigtes (habitattype 6430).

Connectiviteit en landschappelijke diversiteit

Behoud en versterken van de connectiviteit tussen de (deel)leefgebieden en nastreven van landschappelijke diversiteit. Dit omvat het creëren van open ruimte binnen de grote bosgebieden (netwerk van open plekken en boswegen met mantel- en zoomvegetaties) en de uitbouw van een netwerk van kleine landschapselementen in de open gebieden waar de creatie van grote, ononderbroken hooi-/rietlandcomplexen niet voorop staat.

Bossen: Baard- /
Brandts vleermuis,
Gewone / Grijs
grootoorvleermuis,
Franjestaart

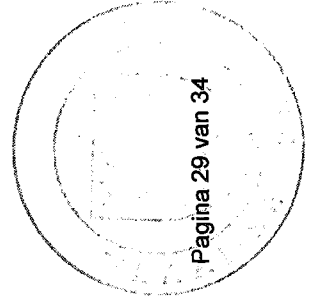
↑
Verbeteren horizontale en verticale structuur van de bossen: verhogen gelaagdheid en aandeel open plekken (ruigte, hooiland) en goed ontwikkelde interne en externe bosranden. Deze doelstelling kwam ook reeds aan bod bij de doelstellingen voor de habitattypes 9120-9190, 9160 en 91E0.

Water en moerassen:
Watervleermuis, Rosse
vleermuis, Ruige
dwergvleermuis, Kleine

↑
- Handhaving of herstel van ecologisch waardevolle vijvers, plassen en waterlopen met een goede waterkwaliteit (zie ook doelen vijver- en moeraslandschap; rivier; conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (Bekkenbeheerplan 2009) voor wat betreft de Demer).
- Binnen deze groep bevinden zich soorten die bijzonder lichtschuw zijn (Meervleermuis en

dwergvleermuis,
Meervleermuis

Watervleermuis) en het beperken van verlichting ter hoogte van de foerageergebieden en op de vliegroutes zal dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn. Waar mogelijk moet verlichting worden verminderd of uitgeschakeld. Nieuwe verlichting of verhoogde blootstelling aan verlichting (bijvoorbeeld door verwijderen van vegetatiescherm) moet worden vermeden.

II. Prioriteiten

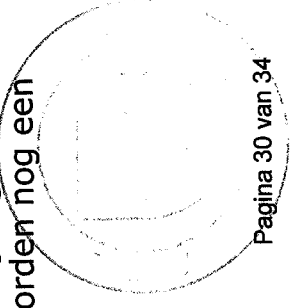
1. Herstel van de waterhuishouding van de Demervallei (OPD)

Gedeeltelijk herstel van de natuurlijke hydrologie en structuurherstel van de waterlopen in de Demervallei conform de doelstellingen van Ontwikkelingsplan Demer (OPD) (Bekkenbeheerplan 2009); Het OPD-FIN-scenario werd opgenomen in het bekkenbeheerplan als acties ter verdere concretisering in een MER en uitvoeringsplannen, en als integraal project Demervallei tussen Diest en Werchter. (CIW 2009). De natuurlijke hydrologie en dynamiek vormen een sturend element voor de kwaliteit van de andere habitats. Dit is essentieel voor een zeer bedreigde soort als Grote modderkruiper, en belangrijk voor de soorten en habitats van het moeraslandschap, natte graslanden en riuigten, en valleibossen. Dit gebeurt samen met de waterbeheerders W&Z en VMM.

2. Verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit in de Vallei van de Drie Beken

Het behalen van de doelstellingen in de Vallei van de Drie Beken (deelgebieden 15 en 22) vergt een grondige sanering en herinrichting van het watersysteem in de vallei. In de schoot van het Bekkensecretariaat van het Demerbekken werd - in samenwerking met alle betrokken actoren - het Integraal Project "De Drie Beken" uitgewerkt. Het werd goedgekeurd door het Bekkenbestuur. De bevoegde Vlaamse minister gaf op 11 mei 2010 haar goedkeuring aan de doelstellingsnota van het project, zodat het verder uitgewerkt kan worden. De minister vraagt in haar goedkeuringsbrief aandacht voor de inrichting van de bij het project betrokken speciale beschermingszones met het oog op de realisatie van de IHD.

Het project bestaat uit drie grote onderdelen, m.n. (1) de sanering van de waterbodem van de Winterbeek - Grote Beek inclusief milderende maatregelen (behoud huidig waterpeil, aansluiten oude meanders, wegwerken verval onder spoorweg te Paasdonk, ...) (2) de herinrichting van de Kleine en de Middelbeek met een verhoging van de waterpeilen in de beken en met een significante toename van de standplaatsen voor grondwaterafhankelijke vegetaties en (3) de uitbreiding en verbetering van de waterzuiveringsinfrastructuur rondom het hele projectgebied om zo overal in het gebied een voldoende goede ecologische waterkwaliteit te realiseren. Daarnaast worden nog een waterkwaliteitsmonitoring en een ecologische monitoring voorzien.

3. Algemene verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater

Een verdere algemene verbetering van de waterkwaliteit in andere deelgebieden is noodzakelijk voor de meeste habitats en soorten in de valleien. Dit gebeurt door de combinatie van volgende inspansingen: optimalisatie van de waterzuiveringsinfrastructuur; vermindering van ongezuiverde lozingen in oppervlaktewater; aanleg van gescheiden rioleringsstelsels; vermindering van bemesting in infiltratiegebieden en kwelzones, o.a. in het kader van het nieuwe MAP. In het bijzonder Grote modderkruiper, van nature eutrofe meren en Kamsalamander kunnen hiervan profiteren. Hierin ligt een belangrijke opdracht aan de bekkenstructuren om in kader van integraal waterbeleid extra aandacht te hebben voor deze elementen, mede in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen.

4. Ontwikkeling van kerngebieden voor moerasvogels in Schulensbroek, Webbekomsbroek en de Demerbroeken

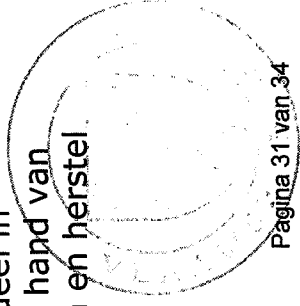
Inrichting en gericht beheer van geschikte leefgebieden voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Blauwborst, ... in drie kerngebieden in de Demervallei: Demerbroeken (Vierkensbroek), Schulensbroek, Molenstedebroek. Dit gebeurt voor een deel door omvorming van natte struwelen en aanplanten binnen reservaten, voor een deel door effectieve uitbreiding, en inrichting als moeras (o.a. minstens 70 - 100 ha waterriet binnen 140 - 200 ha geschikte waterrijke gebieden). De inspansingen gebeuren in bestaande natuurreservaten en hun uitbreidingszone (ANB) of in openbare domeinen (VMM) om met minimaal extra ruimtebeslag de vereiste oppervlakte leefgebied te realiseren. Zo zijn er plannen voor moerasontwikkeling in het binnenbekken van het Schulensbroek.

Deze kerngebieden dienen (via stapstenen) aan te sluiten op andere kerngebieden in de relatief nabije omgeving zoals bv. het Vinne (SBZ-H Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw) en het Vijvercomplex Midden-Limburg (SBZ-V).

In deze gebieden zal een aangepast beheer gebeuren

5. Toename van de graslandhabitats

Realiseren van een ecologisch samenhangend geheel van hoog kwalitatieve graslanden met de nodige verbindingselementen, onder andere in functie van Kwartelkoning. Dit impliceert een toename van de oppervlakte met gericht beheer van glanshaverhooiland met ca. 80 ha en toename van andere types bloemrijke graslanden in extensief beheer in aaneengesloten complexen (i.f.v. Kwartelkoning). Dit gebeurt voor een belangrijk deel in natuurreservaten maar kan ook in samenwerking met landbouwers (bv. glanshavergraslanden) aan de hand van vrijwillige beheersovereenkomsten. Deze doelstelling is combineerbaar met natuurlijke overstromingen en herstel van de rivierdynamiek.

Ook wordt gestreefd naar een toename van blauwgrasland met 24 ha en heischraal grasland (alle subtypes) met 82 ha.

In deze gebieden zal een aangepast beheer gebeuren

De kwaliteit van de voedselrijke ruigtes 6430 dient verbeterd te worden. Dit vereist vaak het verwijderen van populierenaanplanten en een gericht beheer.

6. Toename van de heidehabitats op de hogere zandgronden

Realiseren van een ecologisch samenhangend geheel van hoog kwalitatieve heide met de nodige verbindingselementen. Dit impliceert een toename van de oppervlakte habitats in de heidesfeer onder gericht beheer met ca. 222 ha (exclusief heischraal grasland). Dit gebeurt volledig op eigendommen van het ANB en in natuurreservaten, zoals in Averbode Bos & Heide (waar via natuurinrichting al ca. 200 ha toename voorzien is op middellange termijn). Belangrijk zijn ook bosranden en open plekken met heidevegetaties in de eiken-berkenbossen.

7. Omvorming naar boshabitats

Een deel van deze omvormingen wordt gerealiseerd binnen domeinbossen van ANB door toepassing van de Beheervisie van het Agentschap (waarbij men streeft naar ongeveer 100 % inheems loofhout) of binnen natuurreservaten waar de doelstellingen van het beheerplan worden gevolgd (aangepast beheer). Binnen de bossen van Gerhagen en Averbode Bos & Heide zal het grootste deel van deze omvormingen nodig zijn.

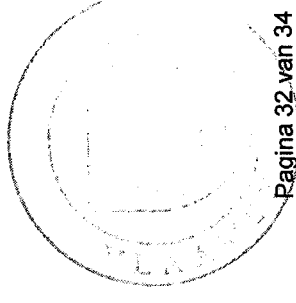
In de private bossen kan omvorming gerealiseerd worden door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer en zal de bosgroep een rol spelen.

Voor de kleinere aanplantingen dient prioritair gewerkt te worden aan het versterken, beter bufferen en verbinden van de actuele kernen en de creatie van boszomen.

8. Kwalitatieve versterking van huidige boskernen

Door het verbeteren van de horizontale en verticale structuur van de bossen met een aangepast beheer : verhogen gelaagdheid en aandeel open plekken (ruigte, heide, hooiland) en goed ontwikkelde interne en externe bosranden en het verbinden van versnipperde boshabitats.

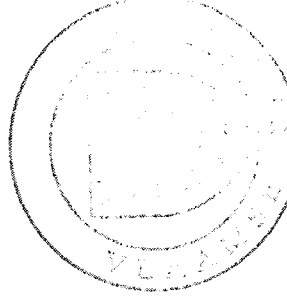
9. Bosuitbreiding

Bosuitbreiding (richtwaarde 335 ha) wordt ingezet om versnipperde bossen te verbinden en grotere aaneengesloten boshabitats te realiseren. In verschillende deelgebieden is dit nodig om een lokale goede staat van instandhouding te kunnen bereiken.

10. Ontwikkeling landschap met KLE

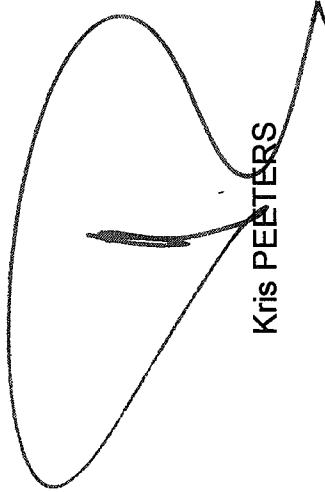
- Zones worden ingericht als halfopen landschap met verspreide houtkanten, hagen of solitaire struiken of bomen, voor de Grauwe klauwier, Wespandief en vleermuissoorten (Schulensbroek, Halens broek, Demervallei te Langdorp)
- aanleg van poelen voor Kamsalamander: telkens een cluster van 3 nieuwe poelen van verschillende diepte aanleggen in de volgende 5 deelgebieden: deelgebied 1: op 2 locaties nl. in de Vallei van de Grote Laak (aansluitend bij de huidige vindplaats waar nog voortplanting plaatsvindt) en aan de rand van Vorsdonkbos; deelgebied 2: Wijkmaalbroek; deelgebied 9: Zallaken; deelgebied 11: omgeving Molenheide: op ca. 2 km van gekende locatie en deelgebied 19: Demerbroeken.
- doordachte ontsluitingen in functie van broedvogels (bv. routes scheiden van open gebied door brede houtkanten, rustzones tijdens broedseizoen afbakenen, ...)
- Mantel-zoomvegetaties zijn een aandachtspunt voor alle deelgebieden

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone BE2400014 'Demervallei' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE222316 'De Demervallei' en van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

Hensluidend afschrift,
~~Liesbeth Van Snick~~

Liesbeth Van Snick
medewerker

